

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven twee dierenartsen maandelijks over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters (links), van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal, en Jef Laureyns (rechts), verbonden aan de Universiteit Gent, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Dikke hakken

Comfortabele ligbox bestrijdt beenproblemen

Wanneer ik er tijdens bedrijfsbezoeken speciaal op let, zie ik regelmatig koeien met in meer of mindere mate beschadigde hakken door onvoldoende comfortabele ligboxen.

Een perfecte hak is aan de buitenkant mooi volledig behaard. Bij de minst erge vorm van hakbeschadiging ontstaat er een kale plek aan de buitenzijde. Je zou denken dat zoiets absoluut geen kwaad kan, maar de haren maken deel uit van het beschermingssysteem voor de onderliggende weefsels.

Als de haarlaag op de hak verdwijnt, ontstaat er meer wrijving tussen de huid en

het ligbed, wat kan leiden tot ergere letsels. Zo kan de huid gekneusd worden en ontstaat er een korst waarlangs bacteriën kunnen binnendringen. In een natte stalomgeving kunnen de kiemen nog makkelijker door de vochtige huidkorsten dringen en vermenigvuldigen. Houtsplinters uit zaagsel kunnen de huid eveneens beschadigen en bacteriën binnenbrengen.

Zwelling, abces of cyste

De besmetting van het onderhuids weefsel veroorzaakt een zwelling. Op lange termijn kan er een abces ontstaan. Meestal zijn de dieren niet of maar weinig kreu-

pel. Wanneer de zwelling groot en pijnlijk is en bij grote abscessen kunnen sommige koeien wél erg manken. Verspreidt de infectie zich nog dieper, tot binnenin het spronggewricht, dan is de hak niet alleen aan de buitenkant, maar rondom verdikt, waarbij de koe altijd hevig kreupelt.

Soms dringen er geen kiemen door de huid, maar ontstaat er een niet besmette, onderhuidse vochtophoping of cyste, door herhaalde druk vanuit een te hard ligbed. Deze vorm is niet pijnlijk, maar kan soms zo groot worden dat ze de koe hindert bij het stappen.

Cysten hebben geen gevolgen voor de gezondheid van de dieren, in tegenstelling tot besmette zwellingen en abscessen. Veehouders vergeten vaak dat er vanuit deze letsels kiemen met het bloed meegevoerd kunnen worden naar andere plaatsen in het lichaam. Zo kunnen er etterige gewrichtsontstekingen ontstaan of abscessen in bijvoorbeeld de longen. Deze letsels zijn niet te genezen en leiden tot productievermindering, vermageren, verwerpen en vervroegde afvoer.

De koe in een strobox of op de wei laten geeft doorgaans het beste resultaat. Het is beter de letsels te voorkomen met behulp van aangepaste ligboxen. Dat wil zeggen voldoende ruim en met een zachte en niet te ruwe bodem.

Onderzoek op Duitse bedrijven toonde aan dat de ligboxen op 75 procent van die bedrijven te kort waren en op 40 procent van de bedrijven te smal. De koeien worden steeds groter en ligboxen die vroeger pasten, zijn niet langer groot genoeg. Aangepaste ligboxen zijn de beste preventie bij dikke hakken.

Jef Laureyns,
dierenarts te Merelbeke

De encyclopedie **Dikke hakken**

De benaming dikke hakken spreekt voor zich: het gaat om een verdikking van het weefsel ter hoogte van de hak. De verdikking komt voor in verschillende vormen, waaronder een niet besmette, onderhuidse vochtophoping of cyste of een bacteriële infectie met zwelling en eventueel een abces als gevolg.

De behandeling van dikke hakken is dikwijls teleurstellend. Zelfs met een combinatie van plaatselijke zalven en inspuitingen in de nek met antibiotica treedt geen spoedig herstel op. Het is beter dikke hakken als gevolg van cysten niet te behandelen, tenzij ze te groot en te hinderlijk zijn bij het stappen.